

AZ ÖREG POSTÁS

Hónapok óta készülök írni neked, Pajtikám, mert úgy éreztem, hogy kizárólag az én leveleim tehetik teljessé a reggeleidet, de mindig megtorpantam a szándéknál, a sorozatos megtorpanás aztán életképtelenné zsugorította szándékaimat, nem csoda, hogy lassan felszívódtak önmaguk jelentéktelenségében. Valahogy úgy jártam én is, mint a harmatcsepp, amely félelmetesen zuhogó esők és olyan orkánok előhírnökének képzele magát, amely a pogányokat is megtanítja a keresztvetésre. S amikor kiderül, hogy nem egyéb a természet csillogó játékszerénél, eltompul a csillogása, fáradtan ébredő hajnalok verejtékcseppjének érzi magát, s szeretne felszívódni a napba, az örök élet viharvert bölcsőjébe.

De lám, felszívódott szándékaim képesek életre kelni ismét, talán éppen azért, mert gyűlölik az önmagukba fordult hitet, mely előbb-utóbb a tettek gyönyörének lesz a lelki rugója. Látod, Pajtikám, minden összefügg. A „gy” betű kiterjedt családjában még a gyönyör is rokona a gyűlöletnek, mert ha én gyűlölnelek téged, Pajtikám, ez az érzés veszettül keringene vérrendszeremben, mely hajlamos lenne felszítani bennem az önprovokációt, e méregzacskót, amely visszahat szülőanyjára, s izzásig hevíti a még mindig kielégítetlen gyűlölet szerteágazó töviseit, e nyakukat nyújtogató fullánkokat, az eufória szurkálni vágyó lovagjait, mely ráteszi a gyönyör kupoláját a gyűlölet csonka tornyára, ha méregfogait sikerül belelőnie a gyűlölet céltáblájába.

De én nem gyűlöllek téged, Pajtikám, és nem kívánom, hogy felém fordítsd a füled, saját fülünk is elég ahhoz, hogy gyalázatosan óbégató tévedéseink cikornyán fel-feljajongó keserveit kottázni tudja — lám mivel magyarázható, hogy a mindezekből felfakadó álarc-nagyképűség rendszerint fisdúrban díszelleg.

De vajon tévedésnek nevezhetjük-e a tetteinket egyáltalán nem meghatározó, de meghatározni óhajtó kívánságokat, amelyek szigorú következetességgel csapódnak belénk, ennek ellenére képtelenek megtalálni tetteink ágyékának a hullámhosszát, s bárgyún elmasíroznak azok mellett, ellenkező irányt követve?! Azért mondom, Pajtikám, hogy feleslegesen fordítanád felém a füled, kívánságaid nem határozzák meg tetteimet, az én tetteim kizárólag a saját kívánságaim szövödményei, vagy legalábbis azok szeretnének lenni. S te pedig, mint minden józan polgár, aki ad magára valamit, s nagyképűségének fisdúrjai töltik ki egyenesgerincű hétköznapijait, joggal elvárnád, hogy kívánságaid — az alázatos bólogatás csecsebecséivel teleaggatva — visszavándoroljanak hozzád.

Annyi erőt talán sikerül összegyűjtenem, hogy megfékezzem alkotó indulataimat, s megpróbáljam bevárni, amíg felém fordítod gondolataid reflektorfényét, s ha örökmozgó részecskéi közül elbiceg hozzám egyik-másik az életrevalóbbakból, talán sikerül fényt derítenem a számomra nyomasztóan érthetetlen kérdésre, hogy vajon miért hiszed, hogy kizárólag csak a cselekményességnek van mozgalmassága, csak az lehet érdekes, persze értékes és hasznos is egyben, írásműben olvasmányos, emberben létjogosult?

Miért igényled a földrengést inkább, mint a bölcsesség delíriumában üldögélő hegyesúcsokat, vagy azt hiszed, hogy a mozdulatlanságnak nincsen meg a dinamikája? A példák ezreit tudnám felsorakoztatni neked, Pajtikám, de mi végre

tenném? A posta reggel érkezik hozzád, s mint minden adófizető polgár jogot formálsz arra, hogy a reggeli tejeskávé után cselekményességgel megterhelt leveleket szolgáljanak fel az első cigarettád mellé.

Azért kértelek, hogy ne fordítsd felém a füled, Pajtikám, mert az én leveleimben nincsenek felfokozott izgalmak, legfeljebb lefokozott indulatok szorongának a sorok között, s ha netalán szándékosan állna szétfeszíteni a keménynek tűnő sor-rácsokat, hogy a felszínre bukjanak a pihenni kényszerülő indulatok, ó, Pajtikám, de bután merednél a képre.

Ott állna előtted az öreg postás, Pajtikám, mozdulatlanul és meglehetősen bárgyún, mint egy csodálkozó ikon, amely nem tudja megérteni, hogy miért fogta őt rámába az utókor, szóval ott állna az öreg postás, Pajtikám, hátát a falnak támasztaná, a bejárat melletti falnak, amelynek teljesen mindegy, hogy a hajnali ködön kívül meggörnyedt emberi háta is reafeszülnek.

A balkéz valahol a test mellett fityeg, teljesen értelmetlenül; olyannyira jelentéktelen, hogy önmaga létét sem tudná észlelni, ha jelzőlámpákkal lenne teleaggatva. A jobbkez nem koldus keze, még akkor sem, ha előrenyújtva maradt, zsibbadtan a sorozatban beletaposó tenyerek szorításától.

Beletaposó tenyerekről beszélek, Pajtikám, mert az öreg postás nem köszönte meg a szerencsekívánatokat, s a kollégák huncut tanácsai sem tudták feloldani ráncba húzódó, árnyékba borult arcának temetőhangulatát. Szinte sértően nézett el a vigyorgó fejek felett, nem értette, hogy az öröm porcelán-mosolyai hogyan kerülnek a gyász asztalára. Olyan dolog ez, mint amikor a mély álomból felriadt tetszhalottat táncra kéri a hirtelen örömtől megriadt utódok, s furcsállják, hogy a nagynéni nem hajlandó fél-halott lábain táncra perdülni velük, mert tudja, hogy nem illik a pokol vagy a mennyország tornácához a menyasszonytánc.

Az öreg postás nem tudta megköszönni a gyásza mellett elvonuló örömfintorokat: minden kézfogás, minden mosoly, minden egyes barátságos vállonvevőregetés lassan kiszélesedő szemfedővé változott semmibe meredő szeme előtt, s amikor az utolsó kéz is eltáncolta hazugság-táncát, megigazította fején a simléderes postás-sapkát, s a hajnali köd tejszínű homályában megindult a szerte-széledő postások után.

Ne csüggedj, Pajtikám, lám, mégis lesznek cselekményes mozzanatok e száraznak induló levélben, hiszen az öreg postás megindult, s a „menni“ ige gyakorlása még akkor is pozitív emberi magatartás, ha senki sem szólít fel reá, ha senki sem küld, senki sem szólít, saját lelki kényszered toszogat előre, még akkor is értékesnek mondható, ha csendben történik mindez, olyan csendben, amelyet kizárólag a postások és tejkihordók sietős lépteinek visszhangja tör meg, s amelybe időnként belesuhog az utcaseprők ráérős neszezése.

Az öreg postás jól ismerte a hajnal semmivel sem összehasonlítható zörrenéseit, a csendbe borult utcák megszokott képerketét, amely formát adott a méltósággal szunnyadó, nemsokára zajosan feltörő életnek, amelybe a postások cipő-sarkainak a kopogása is beleolvad, s ha céljában nem is veszi el értelmét, formájában észrevétlen rézecskeje lesz az egésznek.

De kövessük az öreg postás útját, Pajtikám, hiszen róla akarok mesélni neked, az öreg postásról, aki negyvenéves szolgálata jutalmául megtarthatta a rézcsatos bőrtáskát, amelyet a vállára akasztva hordozott annyi éven át. Azon a reggelen, azon az utolsó nap utáni reggelen az öreg postás jól ismert, görnyedt alakja újra feltűnt a játszótér város felőli bejáratánál, végigcsoszogott a homokba taposott macskaköveken, s az utolsó padnál, közvetlenül a kijárat mellett, kabátujjával fényesre dörzsölte a rézcsatot az agyonkoptatott, öreg bőrtáskán, amely üresen, összetrottyanva önmaga súlytalanságától, nevetségesen lötyögött rajta.

Mielőtt átszelte volna az úttestet, megállt néhány pillanatra, megszokta, hogy itt várja be az első, menetrend szerint pontosan négy óra harminc perckor elhaladó autóbust, amelynek zötyögését ezúttal is jól hallotta, de hiába meresztette a szemét, a mindent beborító ködben folyékony péppé változtak a hangforrások, s nyolc-tíz méteres távolságban égigerő, mozdulatlan ködfátyol ereszkedett alá a házfalak és villanypóznák elé. Aztán felvillant az autóbusz piros szeme, majd teljes egészében kibukkant a ködből, hogy néhány pillanat múlva ugyanolyan méltóságteljesen belevessen a szemközi ködfalba.

Az öreg postás mindig megvárta, amíg elmúlik a veszély, s csak azután folytatta útját, nem mintha saját testi épsége lett volna fontos, a rézcsatos bőrtáskában meglapuló üzeneteket féltette: a kisebb-nagyobb borítékokba bújtatott leveleket, amelyek bizonyára hangtalanul toporzékolnak a türelmetlenségtől, létük legnagyobb pillanatára áhítozva, amikor mohón olvasó szemek keresztüztübe kerülnek. Az öreg postás számtalan esetben volt részese ezeknek a pillanatoknak, amikor a türelmetlenebbek előtte szakították fel a borítékokat, és számtalan esetben volt részese meg nem érdemelt örömeknek vagy bánatoknak, tudta, hogy mikor került néhány odafirkantott szóban halott üzenete az élőhöz, mikor bátorítják a csüggedőket, vagy mikor ütnek az elesetteken, látott szerelmes szavakra zuhanó csókokat és önelégült, undorító fintorokat, látott ájultan elzuhanó olvasót, s olyant, aki fogával tépte szét a papírlapot, látott öreg olvasót és fiatal, gyászolót és menyasszonyt, látott olyant, aki leköpte a táviratot vagy gyászszalaggal átkötve keretbe tette, az öreg postás, Pajtikám, mindent látott és mindenkit, számára újdonságot nem nyújthatott az élet, hordta a leveleket királyságban és köztársaságban, többször megpofozták, mintha ő lett volna a hibás a világháborúkért, néha örömnépre hívták, vagy elcsüggedt asszonyok húzták magukra az előszobák kerevetein, egyszóval, Pajtikám, az öreg postásnak vigyáznia kellett a rézcsatos bőrtáskára, mert abban nap mint nap emberi sersok szorongtak, zúrzavaros összevisszaságban és mégis rendezetten, ahogy megszoktuk ezt az emberi sorsok múltjának és jövőjének ellentmondásaiból.

Az öreg postás tehát átcsozogott a túlsó oldalra, határozott mozdulatokkal nyitott be az első kapun, majd a keresztül-kasul repedezett fakorlátra támaszkodva feltornászta magát a második emeletre, s becsengetett. Középkorú férfi nyitotta ki az ajtót, s bizalmatlanul kémlelt ki a lépcsőház sötétjébe. Amikor meglátta az öreg postást, szélesre tárta az ajtót, távirat, kérdezte ijedten, nem kérem, nem távirat, mondta félszeg mosollyal a kérdezett, jókedvű, békés reggelt kívánok, éppen csak azért voltam bátor..., akkor miért csengetett? Néhányszor megmondtam, hogy az ajánlott levelekért se rontsa el az álmomat, szigorodik a szó, bocsánatot kérek, de nem hoztam ajánlott levelet, éppen csak azért voltam bátor..., adja már ide azt a levelet, magának a csengetés lett a mániája, mire vár, sajnos nincs semmiféle levél, sem ajánlott, sem rendes levél. Nincs levél — ismétli a pizsamás lakó, s fenyegetően a lépcsőház cementjére lép, kezeskedem érte, mondja az öreg postás, erre a címre ma semmiféle küldemény nem érkezett Tünjön el barom! Féltre tetszett érteni, kérem, én csak azt szerettem volna mondani, hogy holnap, igen, holnap egész biztosan érkezni fog valami, lehet, hogy ajánlott levél lesz, de az sincs kizárva, hogy egyszerre két levél érkezik, erre is volt már példa, kérem tisztelettel, idióta, vén, kretén gebe, mars, én igazán nem tehetek róla kérem, közben hatalmasat döng a becsapott előszobaajtó.

Nem tudom, te hogy vagy vele, Pajtikám, de néha azon gondolkodom, hogyha én olyan öreg postás lennék, mint az öreg postás, az egyébként joggal ideges lakó

helyében vajon elkergettem volna önmagamat a küszöbről? Vagy tévednék? Hogy nem lehet ilyenformán feltenni a kérdést? Valóban nem lehet. Hiszen önmagunk üldözése egészen más jellegű üldözés, születésünk pillanatában kezdődik, és sohasem szakíthatja meg semmi, még halálunk után is úz bennünket a reánk való emlékezés. Életünk folyamán mindannyian futóbajnokok vagyunk, rövid- vagy hosszútávra futja az erónkból, s közülünk látványosan kiválnak a hátrafelé szaladók, akik nem veszik észre, hogy a kiindulópont mögött kergetőznek.

Ne legyen az a jelszó, Pajtikám, hogy szaladjunk lelkesen hátrafelé, nézd, az öreg postás kizárólag előre ment és felfelé, néha lefelé és körbe-körbe, de hátrafelé soha nem vezetett az útja, még az utolsó nap utáni napon sem, még azután sem, hogy elkergette a második emeleti lakó, mert az öreg postást, Pajtikám, nem lehet megsérteni, hasonlatossá vált ahhoz a fakorláthoz, amely még most is büszkén kanyarodik fel a második emeletre, kicsit megrepedezett, meggömbült, s megreccsen a reátámaszkodó súlyok alatt, de az idő simogató keze fényesre kopította, Pajtikám, lehet, ez az a mosoly, amelyet a mi hétköznapi jelzőlámpáink sosem jeleznek, csak az öreg postás érti ezt az egészet, aki leereszkedett közben az első emeleti lakás elé, s csengetett.

A második, a harmadik s talán az ötödik csengetés is elhangzott már, de nem mozdult semmi, mintha a bentlévők nem akarták volna meghallani a csengetést, vagy valóban nem hallották, Pajtikám, ez esetben kizárólag csak arról lehet szó, hogy saját — fontosnak tartott — létünk tülekedő jelzéseit nem tudják (nem akarják?) meghallani az idegen fülszerkezetek, de az is lehet, hogy mindenki a saját jelzéseit hallgatja a legszívesebben, mint a legcsodálatosabb mennyei zenét, amely minden bizonyjal koronáját jelentené a zeneiségnek, ha valamilyen csoda folytán létünk fizikai és szellemi valója átélné a hangokká válás metamorfózisát. De az is lehet, hogy aludtak a bentlévők, Pajtikám, és az alvó ember képtelen meghallani a külvilág jelzéseit, hiszen még önmaga rezdüléseit is groteszk tükrökön látja viszont, amelyek nevetségesen elszélesítik vagy lapossá tompítják a formákat, kilépve a realitás betonszerkezetéből az abszurdítás látványosan forrongó kőzetébe.

Aztán már nem tartott szünetet a csengetések között, egyfolytában, megszakítás nélkül hallatszott a berregés, de nehogy azt gondold, Pajtikám, hogy ez a türelmetlenség jele volt, hiszen az öreg postás soha nem érezte a türelmetlenség hevületét számtalanszor megtépázott idegeiben, ebből is láthatod, hogy az öreg postás a végletekhez tartozik, oda, ahol a tiszta ösztönszerűség vagy a magas fokú bölcsesség kormányozza a hajót, amelyet egyesek tartalomnak, mások formának hisznek, te, Pajtikám, minek nevezed?

Kérdezhetnéd, hogy vajon miért nem kiáltott az öreg postás, hiszen kiáltásainkat még a süketek is meghallják néha, igaz, nem tudják megérteni, hogy mitől ciripel fülük mélyén a csend, és igazad van, Pajtikám, az öreg postás valóban gondolt erre a lehetőségre, csak azt nem tudta, hogy miképpen kell megszólítani a bezárt ajtó mögött rejtőző mozdulatlanságot, hiszen mégsem kiálthatta azt, hogy „kérem tisztelettel, itt van az öreg postás!“, igaz, Pajtikám, ezt semmiképpen sem kiálthatta, gondolom, egy véleményen vagy velem, hogy kiáltásaink minden esetben a jogainkért-követelőzés hangfoszlányai, még akkor is azok, ha a fájdalom bukkan ki megsértett lelkünkéből, hiszen az embernek még az a jog is megadatott, hogy fájdalmai nevében új fájdalmakért esedezzen, lehet, abban a reményben teszi mindezt, hogy az egymásra halmozódó fájdalmak minőségi változásából talán felfakadnak lefogott örömeinek ritkán látott mosolyai —, szóval az öreg postás, Pajtikám, nem kiálthatta azt, hogy „kérem tisztelettel...“, mert a lelkünk mélyén sohasem tiszteljük azokat, akikhez szólnak kiáltásaink.

Aztán felhangzott a kiáltás, Pajtikám, „kérem tisztelettel!“, kiáltott az öreg postás, „itt van az öreg postás!“, de semmi, semmi sem mozdult, csak a csengetés hallatszott továbbra is, megszakítatlanul.

Az öreg postás nem volt a kukucskáló ember típusa, Pajtikám, arról a típusról beszéltek, akinek nincsenek skrupulusai, ami a dolgok megismerésének eszközeit illeti, odáig menően, hogy habozás nélkül kettészelné a körülötte munkálkodó emberi lelkeket, csak hogy bizonyítani tudja igazát, miszerint azoknak belsejét egytől egyig jobban kikezdte a rothadás, még ha nem is büzlenek messzire, mint a sajátja, — szóval, Pajtikám, az öreg postás még sosem közelítette bezárt ajtóik kulcslyukaihoz a szemét, és arra kérlek, Pajtikám, hogy ezúttal bocsásd meg te is gyarlóságát, és ne sértsük meg őt azzal, hogy odafigyelünk, ahogy meggörnyedt hátát az ajtókilincs szintjére görnyeszti, mert az öreg postásnak tudnia kellett az igazságot, beláthatod, hogy nem mehetett el anélkül, Pajtikám, így hát a kulcslyukhoz közelítette a szemét, de nem időzött sokáig a kémlelődéssel, oly gyorsan emelkedett fel ismét, hogy a keze is lecsúszott a csengő gombjáról, s csak állt, mozdulatlanul, szinte megdermedve, szégyenkezve és tanácstalanul, mintha olyan dolgról szerzett volna tudomást, amelynek ismeretére nem lett volna jogosult, vagy talán az előszoba halotti mozdulatlansága rettentette el, amelynek — hozzád hasonlóan — nem érezte meg a dinamikáját, akárhogy tesszük-vesszük, Pajtikám, olyan erő lépett az öreg postás életének eseménytelen színpadára, amely képes volt kizökkenteni a bölcs megfontoltság példás nyugalmából.

Izgalmas novellákra berendezkedett logikád bizonyára elvárja a vérfagyasztó folytatást — az emberek megszokták, hogy idegtépő események pergőtüze jelentse számukra az irodalmat —, sajnos, Pajtikám, ezúttal nem szolgálhatok irodalmi inyenc-falattal neked, hiszen alig történt valami, mondhatnám azt is, hogy semmi sem történt, csak az öreg postás bizonytalankodott a bezárt ajtó előtt, és ezen nem csodálkozhatunk, Pajtikám, hiszen az öreg postás nem tudta elviselni az álarcától megfosztott titok elszomorítóan-nevetséges látványát, amely meztelen gyámsoltalanságában feltárlt előtte a kulcslyuk mögött, ahol egy fáradtan figyelő emberi szem takarta el a mozdulatlanságot, egy szem, amely belefürödött az öreg postás érdeklődő tekintetébe, félelemmel és gyűlölködve, könyörgő alázattá szelídítve a rettegés szembogarát.

Mit szólnál hozzá, Pajtikám, ha félnének tőled az emberek, ha kulcsra zárják önmagukat a közeledben, ha iszonyodva várnák kiegyensúlyozott, munkálkodó kezéd mozdulatai nyomán a robbanást, ha szelíd szavaidat átkozódó nyöszörgéssé változtatnák megzavarodott antennáik, ha elmenekülnének a közeledből, mintha pestist lehelnél feléjük, vagy térdre hullva kérnék bocsánatodat el nem követett bűneikért, mondd, Pajtikám, mit tennél, ha bezárt ajtóik mögül figyelne a félelem és a rettegés, vajon tudnád még szeretni magad, Pajtikám?

Lehet, hogy ilyen öreg postásnak kell lenni ahhoz, hogy zakatolva születő kérdéseink magukban hordozzák súlyú válaszainkat, nézd, az öreg postás dönteni tudott, előbb-utóbb mindig kénytelenek vagyunk dönteni, hiszen nem állhatunk az idők végtelenségéig a lépcsőházak homályában, sűrűsödő kérdéseink vasketrecében, zavaros gondolataink mankóira támaszkodva, mert a második és az első emelet után a földszint következik, Pajtikám, s ezt az öreg postás is tudta, hát közelebb hajolt a kulcslyukhoz, hogy könnyebben átvergődjék a suttogás a bezárt ajtó mögé.

Nem hoztam semmit, mondta az öreg postás, sem távirat, sem levél nem érkezett, tessék nyugodt lenni, kérem, és... és holnap sem lesz postái küldemény, erre a címre soha semmi nem lesz ezután, tessenek hinni nekem, én aztán igazán

tudom, hogy mikor és hova érkeznek a levelek, na, jókedvű, békés reggelt kívánok — mondta, aztán még álldogált egy kicsit, hátha kiszűrődik legalább egy lélegzetvétel, de semmi sem mozdult, semmi sem hallatszott, legalábbis az öreg postás nem hallotta a megrebbező szempillák felfoghatatlan meszét: a lélek vergődésének felfoghatatlan zörrenéseit.

De menjünk tovább, Pajtikám, a földszinti lakó az első csengetésre nyitja az ajtót, haja félig kontyban, szájában csat, mosolya fintor emiatt, egyik kezét a pongyoláján tartja, nehogy kivillanjon nyílásában a test, a másik ötágú kérdőjelként rebben, *még egy levél*, kérdi kétkedőn, s szemében hálással villan az öröm, nem csoda, gondold meg, Pajtikám, a látszat szerint kétszer jelentkezett ma reggel a rend, egyenruhában, bőrtáskával az oldalán, mert így szokott hozzá a szem, s a bizalom sínparjain gördülnek zöldre az ajtók, ott a rézcsat, s a sapka a fejen, jókedvű, békés reggelt kívánok, simogat az első replika, csak nem hoztak már egy levelet, szigorodik kérdéssé a másik, valami baj van, bújik kérdőjel mögé a felelet. Nem, dehogy, mondja az öreg postás hevesen — tudod, hogy van ez, Pajtikám, ha elsőnek hiszed magad, s második vagy, a harmadikat sem igen kedveled —, szóval nincs semmi baj, csak tudni akarom, mi történt itt ma reggel, asszonyom. Így az öreg postás, s közben előbbre húzza a táskát, hogy jobban látszódjék a csat, no, csak nyugodtan, csitítja az asszonyt, elrendezünk mi mindent, kérem tisztelettel, őszinteség és bizalom! A félig kész konty a nyitott pongyolára bukkan, a kezek gondolkodásra kulcsolódnak közepén, az úgy kezdődött, hogy csengettek, emlékezik az asszony. Röviden, hosszán, durván, élesen? Nem is tudom, habozik az asszony, talán élesen. Aha, követelőzve, ugye, mérgesen, kapdos az öreg postás a szavak után, nagyképűen, mint aki riasztani akarja a csendet, az ön csendjét, asszonyom, meg az enyémet, vajon ki volt az, aki ketté merészelt szelni a csendet, aki agyontiporta a csendet, aki felsettenkedett előttem ide, ki volt az, asszonyom, ki volt az, aki elvette a leveleimet, akinek kinyitotta az ajtót, amelyen reggelként csak én csengettem, amelyen egyedül nekem volt szabad csengetni? Magas, fekete, nélkül riadtan az asszony, olyan rosszaróú, műanyag-táskával az oldalán, rézcsat nélkül, ugye, igen, helyesel az asszony, pontosan ilyen. S miért engedte be, miért, nem látta, hogy műanyagból áll az egész, hogy hazugság, hogy szemfényvesztés, hogy nem lehet ő az igazi, hogy hamisítványok a levelei, biztosan rossz hírek jöttek, ugye, meghalt valaki, vagy baleset, szerencsétlenül járt egy rokon, nem, nem, ellenkezik az asszony, nincs semmi baj, nagyon jó a levél, a fiannak sikerültek a vizsgái, ennyi az egész. Ez sem igaz, hadonászik az öreg postás dühösen, biztosan megbukott, s most vége neki!

Menjen innen, menjen innen, fel fogom jelenteni, jajdul fel az asszonyból az anya, közben nagyot csattan az ajtó, s az öreg postás lassan elcsoszog. A kaput becsukja halkán, nehogy felébredjenek a háziak, valami nincs rendjén, valami nincs rendjén velem, mondja hangosan, aztán átmegy az úttesten, majd végig a játszótéren, nyitja-csukja a kaput, s a konyhaasztalon újra fényesre dörzsöli a rézcsatot a kopott bőrtáskán.

Úgy néz ki, hogy ezzel vége, Pajtikám, a kiszáradt, csupasszá tarolt faágon nem zöldülhetnek többé levelek, s már-már hajlamosak vagyunk megbékélni a gondolattal, hogy az öreg, kopott bőrtáska a szekrény aljába kerül, új, jobbszabású műanyag-táskákba jutnak az üzenetek, mert ez a világ rendje, Pajtikám, s bizonyára jól van ez így — mondod, s veled mondom én is, mások is, de lássuk be, hogy gyászosan jelentéktelen a mi meghunyászkodó, megalkuvó kórusunk, s próbáljuk szégyellni magunkat, Pajtikám, mert egymás beletörődésére bólogatunk, ugye érzed, hogy milyen gyalázatos a megváltozhatatlannal kezelt szorító alázat:

ezek mi vagyunk. Az öreg postásnak inasabb a nyaka, mint a miénk, a szólisták edzettsége feszíti egyenesre a gerincét, nem csoda, hogy a lemondó bólogtatás mozdulatát nem ismeri, s a keze sem reszket, ahogy egyforma csikokra szeleteli a fehér papírlapot. A toll hangtalanul rója a szavakat: „TÁVIRAT“, s alatta a szöveg, amelyet most már ő maga fogalmazott, mindig ugyanaz.

Ha számodra hihetetlen vagy unalmas ez az egész, hát ne olvasd tovább ezt a hosszúra sikeredett levelet, vannak izgalmas, cselekményes olvasmányok, Pajtikám, ahol minden sorban történik valami, tudom, hogy az ilyesmi köti le a figyelmedet igazán, s tudd meg, igazat adok neked, hiszen izgalmas életutak olvasásakor saját, laposakat pislogó lelkünkéről elterelődik a figyelem, nem beszélve a könnyezőkről: a legszerencsésebb olvasók, akik képesek könnyeik mögé rejtőzni önmaguk elől.

Az öreg postás, Pajtikám, nem könnyező típus, ideje sem lenne rejtőzködéssel tölteni az időt, dolga van. Késő este lett, mire befejezi a munkát, az asztalapot beteríti a sok száz, kézzel írott távirat, a szöveg — amint már említettem — mindig ugyanaz. A táska degeszre tömve útra készen áll, nincs idő lepihenni egy kicsit, menni kell. Újra kinyílik-becsukódik a kapu, de most már értelmet kapott a mozdulat, a játszóter csendje befogadja az öreg postás lépteit, a kapu nyitva van, a földszint után az első, majd a második emelet következik, sorban szólnak a csengők, a táviratok becsúsznak az ajtóréseken, s amikor az érdeklődő, izgatott szemek olvasni kezdik az egyenszöveget, az öreg postás már messze van.

„MINDEN RENDBEN VAN“ — olvassa a második emeleti lakó, s örökké morcos arcán békésre simulnak a ráncok, néhány pillanatig tart az egész, aztán elmélyülnek újra a szarkalábak, de a távirat a párnára kerül, a két szem s a szöveg egyenesszárú háromszögének vonalain kánkánt járnak a megszedült, kérdőjelt öltő gondolatok.

Az első emeleten egy megriadt szem kémleli a külvilágot a kulcslyukon, semmi sem mozdul, csak a távirat zörren az óvatosan előrecsúszó papucs alatt. „MINDEN RENDBEN VAN“ — változik hangokká a szájmozdulat, az ajtó kinyílik, tessék bejönni, szól az első emeleti lakó; a szavak hangtalanul lezrappolnak a kopott lépcsősoron, de a becsukott kapun nem tudnak áttörni, a visszaforduláshoz sincs erő, így hát a sötétbe csuklanak, s emléküik a betűk közé tapad a táviraton.

A földszinten „MINDEN RENDBEN VAN“, Pajtikám, a kerületben aznap éjszaka sorban gyúltak fel a villanyok, mindenki megkapta a táviratot. Hajnalra kiürül a kopott bőrtáska, az utolsó példány berepül egy nyitott ablakon; kinyílik-becsukódik a kapu, az öreg postás megbékélt fáradtsággal becsoszog, s a felvilágosított fényben fehér papírszelet pihen a feketére öregedett padlózatán. „TÁVIRAT“, — olvassa az öreg postás hangosan, aztán becsukja az ablakot, hogy az udvar ne nyelje el a hangokat: „MINDEN RENDBEN VAN“ — betűzi erőteljesen, ugye, te is azt mondd, Pajtikám, hogy az anyaföld nem csúszhat ki a talpunk alól, amíg a rögöket keményre döngölik az öreg postások hajnali lépteit; a föld főszerpet kapott, morzejeleket közvetít tova, állandóan zúgnak, kattognak alattunk a kövek, gyökerek: „MINDEN RENDBEN VAN!!!“... „MINDEN RENDBEN VAN???“... igen, egyszer majd döntenünk kell, Pajtikám, hogy a felkiáltó- és kérdőjelek zürzavarából elhagyjuk az egymásnak ellentmondó jeleket, s megmaradjon a pont.